

ZA IN PROTI

- poziv k strpnosti -

(Kramljanje o pesništvu, preservativih in še o marsičem)

Pred menoj ležita Katalog, to je 67-68. številka Problemov in pa zadnji Problemi, 69-70. številka. Zakaj zasluži julijsko-avgustovska številka Problemov dodatni naziv Katalog, mi ni povsem jasno; oziroma: ni mi povsem jasno, zakaj je uredništvo odreklo to čast, nujnost ali samoumevnost septembrsko-oktobrski številki. Tako Katalog kot zadnji Problemi ne izstopata, niti formalno niti vsebinsko, iz okvirnih konceptov "revije za mišljenje in pesništvo", ki jih je novo uredništvo delno prevzelo od Tribune, delno pa na novo določilo; sta tako rekoč sestrici dvojčici, ki se jima obeta, upam, še kopica bratcev in sestic. V Katalogu je kajpada zastopano tudi leposlovje, poezija in brezplačna - domnevam, da je brezplačna - reklama, (agitka pro domo edicije OHO); ni izključno tematski, kot so sept.-okt. Problemi, a to ne pomeni še ničesar. Tako Katalog kot Problemi spadata v isto duhovno sfero ter krožita in se gibljeta na isti valovni dolžini. Oba zaslužita (ali pa ne zaslužita), tacite, inkriminirani podnaslov. Po mojem laičnem in nekonsakriranem mnenju seveda.

Po tehnični plati sta reviji naravnost razkošni, če spregledamo ali zamolčimo kakovost papirja. Njuna ureditev je in deluje izredno estetsko, sodobno, poživljajoče. Spominjata me na polihrome almanaha in obsežne leposlovne koledarje, ki jih bibliofilom in ljubiteljem modernega mišljenja in pisave ponuja inozemstvo (v Italiji recimo založba Bompiani). Tehničnemu uredniku je pač uspelo - z dobršno mero umnosti, cvenka in intuicije - razbiti sivo monotonost in progresivno drevenenje, ki več ali manj mrtvičita in hromita vse slovenske revialne publikacije. Slikovno gradivo je skrbno izbrano in strogo aristokratsko (ni ga niti premalo niti preveč); razvrščeno je zelo funkcionalno in domiselno. Fotografije piscev sredi sestavkov ustvarjajo iluzijo živega, neposrednega kontakta: vržejo te iz meglenosti in abstrakcije, iz osamljenosti in samogovora z ... ničem, v svet čutil, ljudi, v konkretnost, na trdna tla. Prikličejo ti mnogo lažje, kar avtomatsko: avtorja, (tožitelja, toženca, zagovornika, antagonista, spreobračevavca, spreobrnjenca, misleca, šaljivca, zoprnika, pesnika pa sodruga), ki se ... s teboj nemudoma spusti ali zaplete v intimen in tvoren pogovor; v sloviti ... dialog. Luči se prižgejo. Gosta si pač dobil v hišo. Obroč samote popusti. Tesnoba izgine. Ne greš se več viteza, fantasta in Don Kihota s papirnatimi sanjami, knjižnimi predstavami in mlini na veter ..., pač pa vernega poslušavca in sobesednika najrazličnejših ljudi, ki se zavzemajo za takšne ideje in nič

drugačna odkritja, za takšne in drugačne pojme, misli, besede, vizije, smeri. Ogrevaš se zanje, si sam svoj, še neodločen, proti njim in še in še ... Možnosti je na svetu toliko, kolikor je na svetu misli, odkritij, ljudi in še več. Iz svojih lastnih izkušenj in horizontov seveda ne moreš. Sprejmeš pač (ali pa odkloniš), kar moreš ali pa moraš sprejeti (oz. odkloniti) zaradi mehanizmov, prepek in imperativov v sebi. Lahko se tudi otepaš in sprenevedaš, če se ti ne da privoliti v karkoli, če se ti ne ljubi karkoli opaziti, prevzeti, pripoznati, evidentirati, ker si do marsičesa hladan, nedostopen, mehak, ali pa preprosto brezbrizen, neprizadet, indiferenten. Križarskih vojsk pa se rajši izogibaj. Ne ogrevaj se zanje. Po E. M. Cioranu, sem brala nekje, v vsakem človeku dremlje prerok. Žal, ko se prebudi, se stvari na svetu poslabšajo. Pridigarska norost se nas potemtakem drži kot klop. Vsi, več ali manj, čakamo na svoj trenutek, da bi nekaj, karkoli, svetovali, predlagali, vsilili. Od cestnih pometaçev baje - preko sobaric, policistov, babic, trgovcev, svećenikov, mešetarjev itd. - pa do snobov in filozofov, vsi povprek radi delimo recepte sreče, vsiljujemo edino zveličavne itinerarije, razpečavamo do pičice natančne zemljevide skritih mest in zakladov. Vsi hočemo usmerjati in voditi tuj korak, botrovati vsemu. Čutimo se kratko malo poklicane in to nam zadostuje, da se vtikamo in vmešavamo v tuje in vsakršne zadeve. Ker se štejemo za središče, smisel in vsebino vsega, si skupno življenje delamo naporno in neznosno. Ko bi se na lepem zavedli svoje nezadostnosti in specifične teže, bi nas to odkritje bržkone zdrobilo. Naš ponos pa razpihne molekulo, še manj, atom naše zavesti in prisotnosti v svetu ... v ozvezdje, v planet. Toda živeti, pravi Cioran, živeti pomeni obenem slepiti se o svojih dimenzijah. Vsa naša tako imenovana dejanja in podvigi izvirajo več ali manj iz iluzije in lažne predstave o naši važnosti. Vsi, bolj ali manj odkrito (ali pa zakrito), podlegamo demonu preoškega klica, nagonom mesijanstva, ki se nas nenehno polaščajo in obsedajo. Hočemo se za vsako ceno povzpeti na rang pravičnikov, jasnovidcev, rešenikov. Z desnico odobravamo in blagoslovljamo, z levico anatemiziramo. Ugaja nam pač vladati, usmerjati, voditi. Nihče ni imun pred tem virusom. Niti tisti, ki se deklarativno bijejo proti tiraniji pravil in prerokov, ki se skratka gredo antipreroke in reiste ter glasno pledirajo za ukinitev norm in prototipov. Starih, seveda, in v prid svojih, bolj svežih, a nič manj tiranskih, ekskluzivističnih in apriornih. Le nekoliko manj zمندranih in posvaljkanih. Potemtakem antiprerokstvo na pol? Zdi se. Antiprerokstvo z odpustki in koncesijami. Magični aksiom reistične teorije "Nekoč sem posedoval svoj jaz, zdaj nisem nič drugega kot predmet", je reistična praksa odgodila za nedoločen čas, oz. prikrojila ga je v: "Nekoč ne bom posedoval več svojega

jaza in ne bom nič drugega kot predmet", toda dotlej ...aufpassen! Ravsali in kavsali se bomo brez milosti. Bratomorsko. Snedli se bomo med seboj kot planarije. S stopnjevano slo in užitkom. Prelili bomo reke, studence, morja, potoke črnili.

(Tirada ni slaba. Hvala, pridigar in quasi prerok v pokoju Cioran!)

A preidimo k stvari:

Matjažu Hanžku, Milenku Matanoviču, Našku Križnarju, Franciju Zagoričniku, Iztoku Geisterju in njegovemu podaljšku, lepše, dopolnilu in inkognito I. G. Plamenu, Rastku Močniku (ko snuje poetične manifeste) ter Vojinu Kovaču - Chubbyju (ko se bavi z zračno topografsko liriko) - upam, da nisem pozabila nikogar, pa naj se sam vključi v seznam, le nezaposlenim je vstop prepovedan - se smemo zahvaliti za popularizacijo pri nas tiste veje naprednejšega pesništva, ki pravzaprav ne jemlje in ne rabi poezije kot take, v najobičajnejšem in staroverskem pomenu besede, da je poezija, ampak enostavno zajema kjerkoli. Enostavno seveda le na videz. Procesi so v resnici vražje komplicirani in zamotani, domala sizifovsko nekomfortni ter tezejsko kompleksni in zafeceljani. Kajti: poezija ni samo to in ono, kakor so jo doslej zmotno reklamirali, ni samo tukaj in tam, ampak enostavno je: karkoli in kjerkoli. Seveda, če je in ko je. Ako briva, ni je moč zanikati, zradirati, ignorirati, ker JE in pika.

Naučili smo se potemtakem, da sleherni stvar je lahko poezija (recimo stavek, perioda, linija, zlog, krog, elipsa, črka, sosledje ločil, sklop besedi, s smislom in brez, z zatuširanim smislom v nesmislu, z vnebovpijočim nesmisлом v smislu itd.), ... ako pesnik (pozor!) dihne vanjo svoj pesniški dih. Neutrum prsti pod pritiskom pristne inspiracije pač oživi v pesniško reč in celoto, ki zdaj čaka le na apologeta, na razlagavca, na afirmacijo v času in prostoru, na visoko naklado, na bralno značko in Kajuhovo nagrado.

Kajti: če se pesniku zapiše pesem BOOZOOMbabavahatayerticdageh-nitforeworfitizej (glej str. 176 Kataloga), gre kakopak za resnično, avtentično, neizpodbitno topografsko umetnino z nekoliko abstruznim, beri zavitim, in kar kriptografskim naslovom, ki je sestavljen iz 7 velikih črk, ene babe in 43 malih, navadnih, nepoudarjenih znakov, črkic, simbolov. Če bi se seveda nekaj podobnega zapisalo meni, nepesniku, ki bi babi dala najbrž prednost na rovaš BOOZOOMa, foreworfitizej pa svojevoljno postavila pred vahato in yerticdagehnitom, ... tedaj bi šlo kvečjemu za vulgarno krajo, za nemarnomonstruozen plagiat, za obskurno neduhovitost, za neokusno proviancialen izbruh malomeščanstva, za neresno in nereistično igrakanje z besedami in rečjo umetnosti.

Meni bi se celo lahko zapisala povsem izvirna ter skrajno simetrično locirana in dislocirana lirika

MAMA	KUPI	MI	FLAVTO
MA-MA	KU-PI	MI	FLAV-TO
MAM-A	KUP-I	MI	FLAVT-O

bicikel
 bicikel
 bicikel

MI-OM

katero bi vsekakor in brez oklevanja opremila s suhozvonečim naslovom Hladilnik ali z Dekompozicijo napredka ali pa z Nočnimi črepinjami Hoppel Poppel krompirja z jajci, čebulo in slanino . . . , pa si vseeno ne bi bila nič na boljšem. Moj pesniški temperament se, žal, ne bi še priboril do maslenega kruhka. Nikakor mu ne bi uspelo zlesti v Katalog. Radar uredniškega zbora bi močno zanihal in zaznal prevaro: pri priči bi zaduhali prevarantko ter me razkrinkali. Kajti: tanko urednikovo uho bi pogrešalo božjo sapo, dih božji; pogrešalo bi vetrc, zefir, eolček inspiracije, notranje oko videnja; pogrešalo bi pač vse one prepotrebne eksistencialije, brez katerih - SINE QUA NON - pesnitve ni. Ko bi me spravili v revijo, bi pač kradli zrak in prostor enkratnim pesniškim osebkom, eklektični sleparki, ki brezbožno binglja in zvončklja s parolami, pa dali carte blanche.

Skratka: pesem je pesem, kič pa kič in basta. Vzeti ali pa pustiti. Verjeti ali pa odkloniti vero, odstopiti od nje, apostazirati. Verniki bodo seveda obilo poplačani: vrata poezije, vrata raja, vrata paradiza se jim bodo končno odprla: vera je tisti čarovni ključek Sezam, ki vse odpre. Mi pa - ciniki - , ker nam bo dejanje vere spodletelo, mi pa bomo ostali za vselej zunaj obzidja lirike, v nekakšnem limbusu, kjer se bomo na veke vek hranili z želodom in trohnečimi muzealijami pesništva ter s simulakri in prhljajem moderne poezije. Horribile auditu!

Iz vsega tega lahko tudi izcimimo, da je avtentičnemu pesniku praktično dovoljeno vse, neavtentičnemu, to je navadnemu občanu in simulantu, pa nič. Le pesnik se sme nemoteno sprehajati po slovenskih cestah v pidžami in drobiti neumnosti. Občana pošljemo, frk, v ldrijo na klinični pregled. Le pesnik se sme zatrapati v čizme Bonnie and Clyde, na občana bi priletel pljunek - vzdevek: nesnaga, fetišist. Le pesnik se sme tudi razpisati o preservativih tako scela

in izčrpno kot Vojin Kovač - Chubby (str. 139). Ko bi se jaz ... to bi me moški obdelali s trapo starikavo in noro babelo ter me ponoči - pol vinski - oblegali! (Med navednicami: Zdi se pa vseeno, da je slovensko javnost zlasti ta asketsko čisti traktat reizma malce presunil. Slovenci smo pač sramežljivi, šentflorjanski; cikamo na Haudouine, glavne junake "Zelene kobile" Marcela Aiméja. Ti so se s svojimi ženami, ljubicami in služkinjami na debelo ljubili - s francoskim vervom in radoživostjo - le bog ne daj pri svetlobi, pst, spodobno, v temi, da se ne vidi, sliši in razve, za zadrgnjenimi roletami in spuščeni zavesami. Jaz pa pravim: Raje pomasovljeno, do milimetrčka zmerjeno ter sedemkrat preverjeno vednost o preservativih, ki nam jih domače tržišče ponuja, kot ... eno samo nezaželeno nosečnost ali pa dva abortusa. Raje polna usta ... objestne preservative, kot po toči solze in plat zvona kurative. 190

Sicer pa ne vem, če sem pobrala jedro oz. misel sestavka. Bojim se, da sem nalašč skrenila s prave poti ter prišla do zelo cenenih, prav pogrošnih sklepov. Piscu je ... očitno šlo le za evidenco in specifiko X predmeta kot takega, za njegovo prisotnost - navadnost, nenavadnost, obstajanje, neobstajanje, grotesknost, grozljivost, določnost, nedoločnost itn. - v času in prostoru. Predmet njegove raziskave bi mogel biti karsibodi: jušna kocka, kozarec marmelade, toaletni papir, tablete proti bolečinam, brivski aparat ... Dokazal oz. pokazal bi isto, in sicer: da reč-beseda je eno, reč-reč pa drugo. Da z rečjo -besedo se sploh ne da zapopasti in zaobseči druge reči. Kvečjemu medlo opisati, približno nakazati, ustvariti pač videz, senčno igro, dramo, predstavo, iluzijo reči.

"Brada" Michaela Mc Clura spada v tako imenovano zvrst sodobne, trivialno zabavne in poetične komedije, ki črpa svoj *raison d'être* v stoletnem geslu "épatez les bourgeois". Šokirajte jih in jih zabavajte za vsako ceno, zlasti za ceno mere in okusa. Eksploatirajte seks. Insistirajte, če jih z nekaj sekvencami ne spravite iz kože in v delirij. Človek in papir preneseta vse.

Ob prvi "pički, riti, jebi in dreku" se slovenski malomeščanček - denimo jaz - res strese in nakremži. Ob deseti ga menda pogreje ali pa se ogreje. Na odru pa seveda medtem kar naprej defilirajo - strumno in strnjeno - najslikovitejše cvetke iz domače folklore in zakladnice: drekec se kajpak podvoji, potroji, podeseteri, ritke se postoterijo, pičke potisočerijo. Drastika podob - zaradi preobilice - postopoma zgublja krepeljčke. Naposled samo sebe požre in zastor pade. Na koncu didaktične igrice z večerniško nazornimi intencijami je gledavec popolnoma priseben, dekontaminiran in sam svoj, le poln dražestnih otroških spominov in nostalgije po zomi mladosti. "Jebi"

mu zazveni spet naravno kot dober dan, klanjam se, zdravo, hvaljen Jezus, adijo, sladko spi. Življenje se mu spet pokaže kot božansko, edinstveno, enkratno "sranje" ... Ko za njega dni, za časa internatov in šolanja ... ko smo si od klopi do klopi podajali štafeto opojno spolzkih in omamno krepkih psov - besedi tipa: "Reci dinja. Tvoja mati je svinja, Reci ona. Tvoj tata je mona. Reci antrobus. (Ne, antrobus ne velja, ne pomeni nič.) Tvoj nono je brus in pitekantropus. Reci kovček. Ti si Ankin pimpek in pokrovček." Kar metalo nas je in lomilo od metafizičnih sladkosti. Jaha! nas je ... modri srh (il brivido blu).

Domnevam (pota napredka ne zaustavi noben zlodej), da bosta TT in Antena čez leta poživiljala svoje strani s podobnimi štorijami, ker se bo v višjih literarnih klimah ta zvrst že unesla in preživela. Je preprozorna, prečitljiva, pre...komercialna. Kot gole ženske Stopa in Playboya. Nemara jih bo osvojila (ter prikrojila za svoje potrebe) tudi slovenska televizija: za TVprospekt, Vijovajo in Cikcak. Če se jim ne bodo videle (čez leta, seveda) prebanalne in premalo vznemirljive.

191

Zadnji Problemi so močnejši in zanimivejši od Kataloga. Prinašajo sestavke, ki po kvaliteti in celo kvantiteti presejajo vsako pričakovanje. Človek bi rekel, sodeč po obeh številkah, da sta pesništvo in proza v krizi, esejistika in tematska literatura pa v razcvetu.

Dušan Pirjevec nam podaja svoje misli in dognanja z "Uvodom v vprašanje o znanstvenem raziskovanju umetnosti" ter obenem z izčrpano študijo "Smrt in akcija" o Malrauxovem romanu "Kraljevska pot".

Andrej Inkret se nam predstavlja s Krstom pri Savici, primerjalnim esejem med Prešernovim in Smoletovim "Krstom ...". Rastko Močnik nas uvaja s spisom "Pesmi 1854" v Levstikovo utemeljevanje literature. Franci Zagoričnik se oglašja s krajšim zapisom o pisatelju in poetiki. Andrej Medved pa je prisoten z "Vprašanjem o kriterijih novodobne destruirane literarne kritike" z daljšimi vložki oz. citati v nemščini in francoščini. Ne bi kazalo, pod črto, iz pietete do bravcev, prevesti navedke? Tudi "The Spy who loved me" v Katalogu je dvojezičen. Slavoj Žižek pač muzicira v angleščini, v slovenščini pa se vadi v kontrapunktu, a naj mu bo, ker njemu gre zlasti, če ne izključno, za superavantgardistični efekt s salvami v prazno. Tega pa smo itak že vajeni (oglej si za primer tudi Šalamunovega Jonasa - Katalog str. 42.) Medvedu pa menda ni toliko do učinka, kolikor do preciznosti in stopnjevanja vernosti.

Tarasa Kermaunerja zastopata v Katalogu "Dve interpretaciji", v Problemih pa "Dialektična anatomija", prvi del raziskave struktur v

slovenski poeziji. Obe sta pisani v znanem Kermaunerjem opulentnem, nabreklo potratnem in magnilokventnem slogu. Bo ustoličil nemara na Slovenskem literarni neobarok? Njegova raba oz. zloraba velikih začetnic sredi stavka deluje kontradiktorno za ... utemeljitelja in propagatorja tako imenovane šole reizma, ki odločno zavrača vsako apriorno diferenciacijo, diskriminacijo in "humanizacijo" reči kot takih ter kliče po hladnosti, ne-in nadosebnosti, nevtralnosti, objektivnosti in poenotenosti.

S poudarjanjem, senčenjem in barvanjem substantivov jih pisec pravzaprav nenehno alterira, mistificira, degradira in banalizira. Dopusča jim sicer - pavšalno vzeto - stotero ... pridevniških možnosti, a obenem jih tlači le v ta ali oni model. Kar naprej jim frca dlako in peruti, veže korak, gobec maši ter posiljuje njih ... čisto bit; vsiljuje jim, dokaj sholastično, svoje vajeti, brzdo, jarem, plug, sedlo in nagobčnik. Kroji jim pomen in določa mesto. Kristalizira jih s formalinom dogme. Daje jim skratka stotero možnosti, jemlje jim pa vse druge, ki to zacementirano število transcendirajo; krati jim pač bistvo samostalnika, kateremu gredo in pritičejo vse možnosti, ne le peščica odvisnih funkcij.

Raba velikih začetnic je pri Kermaunerju vrh vsega silno muhava in anarhična, ne le v omenjenih raziskavah, tudi v Trojnem plesu smrti (DZS 1968) in še marsikje. Pisec se tu pa tam le predaja stihiji razpoloženja, mrzličnosti ali lahkotnosti navdiha, sicer se ne bi razpisal v Plesu (str. 74) o absolutnih Zakonih (z malo in veliko začetnico), na str. 73 pa o Absolutnem zlu (z veliko in malo), na str. 25 in 65 pa spet o absolutnem življenju in absolutnem subjektu (z malima); absolutna Harmonija v Plesu (str. 26) se v Problemih kakopak preobrazi v Absolutno harmonijo (str. 275).

Na str. 11 "Plesa" imamo Normo kot tako z veliko začetnico in poslabševalnim prizvokom, na str. 26 Ljubezen kot tako z veliko začetnico in polepševalnim prizvokom, na str. 58 svet Vrednot kot takih z veliko in brez posebnega prizvoka, na str. 65 pa ločitev kot tako z malo, brez prizvoka.

Na str. 26 nam pisec servira realno občestvo z malo ter začetno Občestvo in idealno Občestvo z veliko. Iz tega lahko sklepamo, da je število realnih občestev (ali pa začetnih, idealnih etc.), po Kermaunerju, natanko štiri in samo štiri, in sicer:

realno občestvo
realno Občestvo
Realno občestvo in
Realno Občestvo

(Poslednje kategorije ob-

čestva Kermauner sicer izrecno ne omenja; še čaka na svojega Cooka in Kolumba.)

VPRAŠANJE: Kdo je pariža in kdo brahmin ... od teh štirih zaznanih oz. možnih REALNIH OBČESTEV?

Na str. 58: človek postane Človek

Na str. 92: človek ostaja Človek

Na str. 59 pa: postati človek pomeni ...

Come la mettiamo, tovariš Kermauner, z vsemi temi osvetlji, galaksijami in nebulozami? Z vsa to srčno liriko in junaško epiko? S stepanjem nians, pregibov, refleksov in chiaroscurov? Kdaj se bomo zresnili in pisali začetnice kot ljubi tatek bogec zapoveda? Še njemu smo sneli klobuk z glave, vi pa na svojo pest - gnani od bogzna kakšnega fanatizma - vsepoprek pokrivate: Naturo, Življenje, Ljubezen, Resnico, Reč, Bit, Smrt, Usodo, Čas, Žrtev, Merila, Sintezo, Pomen, Obrat, Družbo, Posameznika, Čistost, Svobodo, Lepoto, Živost, Moč, Materijo itn... Tem pokritim polom in protagonistom v cilindru pa postavljate - z manihejsko zagrizenostjo - proti pol, razoglave, neodkrita antagoniste: naturo, življenje, ljubezen, resnico, reč, bit, smrt, usodo in tako naprej.

Bi mi zaupali zakaj in čemu? Da bo zmeda popolna? Kar absolutno absolutni kaos z dvema malima in dvema velikima začetnicama:

aAbsolutni kKaos?

No, no, ne pojdimo se Dickensovo ustanovo za zapletanje preprostih zadev ter, konsekvenčno, ustanovo za simplifikacijo in banalizacijo najkompleksnejšega ustroja, pardon, reči: življenja. Znebimo se odvečnih, "absolutno" sladkobnih, po saharinu, inflaciji in teozofiji zaudarjajočih velikih začetnic! Smo mar čistilci Presvetega Srca Jezusovega, kali? Ne hodimo trmoglavo - perseverare diabolicum! - okoli ... liti v aržet, no, žep. (Avantgarda, sprevidi, spregleži! Podeli mi sveto krizmo! Sprejmi me med svoje brumne vrste!)

Niko Grafenauer nam v zadnjih Problemih razgrinja pesniški svet nemškega poeta in kulturnega delavca Hansa Magnusa Enzensbergerja.

Frane Jerman nam je prevedel skico iz teorije umetnosti "O zgradbi podobe" Romana Ingardna, Franci Zagoričnik "Pentagram" Radomira Konstantinoviča in "Pota novega strukturalizma" Vladimirja Donata. Prevajavka Zoja Skušek - Močnik pa nam posreduje intervju pariškega Expressa z Alainom Robbe-Grilletom o njegovem zadnjem filmu "Človek, ki laže".

V Katalogu imamo še izvorno študijo "Likovni jezik" izpod peresa Braca Rotarja ter 4 kritične eseje francoskega kritika in esejista Roland Barthesa v prevodu Martine Rotar. Vid Brejc nam daje "Vid govora", Phillipe Sollers pa "Sada v tekstu". Kdo je pravzaprav Phillipe Sollers?

Izredno duhovit je Pogačnikov - Luksov strip "Svetloba teme" (v Katalogu). Pogačnik bi po mojem oživel Lazarja, to je, še tako plehko in neslano besedilo. Si je sploh moč predstavljati knjižico OHO brez Pogačnika? Brez Plamna pa! Pa Pegama in Lambergerja? Pogačnik je pač jedro, središče. Plamen pa ... vinjeta, dekoracija. Kdaj bomo dobili ponatis Pogačnikove "Knjige" pa "Knjige z obročkom"?

Ob Šalamunovem eksperimentalnem tekstu Jonas ter literarni vaji Marka Švabiča "Pajka množice zjed" se mi vsiljuje vprašanje: Zakaj nam naše slavne založbe ne prevedejo nič Viana? Pa Pingauda, Simona, Pingeta, des Fôrêtsa, Cayrola, Robbe-Grilleta, Saporta, Durasovo, Butora, Sarrautovo, Ricardouja, de Obaldio pa Wittigovo? (Omejujem se le na nekaj francoskih predstavnikov novega romana). Menim, da bi omenjeni pisatelji pomagali našim fantičem iz pleničk. Prípomogli bi jim do ... jasnine, zrelosti, lastnega izraza in hošenj. Bralstvu pa ... bi se marsikaj posvetilo, prav zasvitilo!

Za konec: V obeh revijah je več blišča kot bede, več zanimivega kot vprašljivega, več svežega kot postanega, več iskanja in zavzetosti kot ekshibicionizma in "flavz". Zatorej: Presejmo misli in odberimo tekste. Hranimo se pač z jagodami in s smetano. Mc Clurova flenča, sladkoursrana Jean Harlow (Joan ali Jean? Ona ali on?), pa naj le liže, če ji gredo v slast, Billyeve škomje, The Kidove galoše in Katalogove natikače. Jolka Milič ji ne brani.

Mar ji branite vi?

Priložek:

Naj mi bo dovoljeno na tem mestu opozoriti Andreja Inkreta, da slo-nijo sklepni akordi prvega dela njegovega na moč učenega primerjalnega eseja "Krst pri Savici" (Problemi str. 203) na zelo trhlih nogah, ker si je dopustil ali pa privoščil - v potrdilo svoje teze o samodestrukciji in izničenju ter o izmikajočem smislu (oz. o nemožnosti smisla) - filozofsko in interpretacijsko licenco. Posegel je namreč v samo "strukturo" Prešernovih verzov, jo kratko malo obšel, zmrvil, zmaličil, nato pa udobno nadomestil s svojo utešljivo sicer, a dokaj svojevoljno razlago. Prešernova zadnja oktava Krsta je domala prosojna, pove nam na povsem jasen, neizpodbiten in razumljiv način, kaj se dogaja s Črtomirom v Akvileji:

Razlágajo, ko pride v Akvilejo,
 Mu svéte písma próste zmóte vsáke;
 Postáne mášnik, v persih umerjejo
 NEKDANJI úpi; med svoje rojake
 Slovénce gre, in dálej čez njih mejo,
 Do smerti tam pregánja zmót obláke. -
 Domú je Bogomila šla k očéti,
 Nič več se nista vidila na svéti.

V Črtomirovih psih potemtakem ne umrejo VSI upi, kakor pasus razlaga Inkret, pač pa NEKDANJI upi, kar ni eno in isto. Razlika je relevantna, pa čeprav gre le za besedo. Ko bi umrli VSI upi, bi bil zadnji verz čisto odveč, ker implicira misel, da sta se ali se bo-
 sta Bogomila in Črtomir nekje drugje - le na svetu ne - spet videla. Čudim se Inkretu, da je to strukturo tako radikalno prezrl, saj se drugače drži teksta kot pijanec plota. Bojim se, da bo moral zavoljo tega malenkostnega spodrslljaja oz. manipulacije, finale eseja pre-
 drugačiti, prestrukturirati pač ... Seveda če mu bo hotel omogočiti smisel.

Jezikovna skrivalnica:

Na str. 187 Problemov Dušan Pirjevec govori o biti bivajočega, ki jo tudi imenuje "bivajočnost bivajočega". (Kaj je mišljena esenca eksistence ali gre za kaj drugega?). Na str. 221 Rastko Močnik o-
 menja "zavezujočnost" ideala. Zakaj ji pravi zavezujočNOST in ne zavezujočOST? Oziroma zakaj bivajočOST ni bivajočNOST? - Močnik kar naprej operira z intencami in intendirajočim. Kaj so pravzaprav te benedette intence? Čisto navadne intencije (namení, poskusi, naklepi, tendence itn), ki jih ima tudi Inkret in še kdo, ali nekaj drugega, povsem specialnega? Kaj pa glagol in-
 tendirati? Je slovenska tujka za tendre-tendere, entendre - intende-
 re, tenter-tentare, intenter-intentare ali kdo ve kaj? Zdravec, Si-
 vec, Toporišič, Pogorelčeva, vsi svetniki, na pomoč! Na kolnih vas prosim za heideggerjansko prozomo eksplikacijo, elaboracijo in
 solucijo. Drugače bomo utonili v kalu najbolj črne, prav hribovske
 ignorance, iz mlake lingvistične zmede in nesporazumov pa bomo naredili ocean.